

Rege ali žabe in krastavice dobrotnice kmetijstvu.

Prebravši naslov se bode marsikdo namuzal, češ, ta pa je že prazna; da nam žabe in krastavice polje poškodujejo, to vé pri nas že davno vsak kmet.

Gotovo ne bode tedaj odveč, ako spregovorimo o tem ter ovržemo napačno in krivo mnenje, opiraje se na postave natorne in posledke ali izide iziskovanj.

Vse žabje pleme živi se edino le od živali. Da je to resnica, spričuje že sklad njihovega telesa, kateri je za rastlinski živež popolnoma neugodna. Dokler žabje živali niso še popolnoma, tedaj še le ličive ali kapeljni ali glavači, jedó majhine, razpadle rastline, toda tačas bivajo še vedno le v vodi, ter s tem, da vodo čistijo, več koristijo nego škodujejo.

Popolnoma izrastle žabe, ktere se živé edino le z malimi živalcami, so pa zeló požrešne, pa zavoljo silo majhnega požiravnika velikih požirati ne morejo.

Kdor je že opazoval drevesno régo, videl je že gotovo, da je veliko mesno muho zopet iz sebe vrgla, ker je požreti ni mogla.

Žabe ali rege imajo sicer zobé, toda le v zgornji premakljivi čeljusti, ktere so tako slabe, da ž njimi še žvečiti, tem manj pa še kaj odgrizniti morejo. Kako bi pa žabe tudi kaj odgrizniti mogle, ker še toliko, kolikor bolha vgrizniti ne morejo. Žabe si svoj živež, na priliko: leteče živali, žužke itd., ktere potem cele požró, skakaje lové; zato imajo dolgi in drobni zadnji nogi. Pa tudi njih usta so posebno spretno za lov in hlastenje ustvarjena. Ko bi pa živele od rastlin, ne bi imele tacih nog, in imele bi trde, namestimehkkih čeljusti.

Pa tudi znotranja njih naprava dostojno razodeva, da žabe so v resnici mesojedci, kajti one imajo le prav kratka, k večemu dvakrat tako dolga čeva, kakor je njih truplo. Žabe pa tudi ne pijejo; dasiravno so v vodi, ne požró ne kapljice vode skozi grlo, kajti žabe nimajo ustnic; njih jeziček je popolnoma prirastčen in tudi čeljusti so preširoke. One jemljejo za svoj obstanek potrebno mokroto skozi kožo.

Veliko krivico dela tedaj žabam, kdor jih zatira, ne vedoč, da one kmetovalcu pokončujejo in lové žužke, muhe, komarje, molje, metulje itd., ter mu tako neizmerno koristijo.

Žabe so tedaj kmetovalcem prijateljice in dobrotnice, ne pa sovražnice. Kdor tedaj žabe preganja, ter jih na polji pokončuje, ravna prav tako, kakor tak bedak, kateri bi cel roj škodljivih mrčesov na svojo njivo prinesel in jo ondi razpustil. Ako so tedaj žabe na kterem polji, rastline pa znabiti poškodovane, niso jih žabe poškodovale, ampak polži, zelske bolhe in črvi, katerih so ravno žabe med setev loviti in pokončavat prišle, da bi tebe, kmetovalec, večé škode obvarovale.

Ako so že žabe naše dobrotnice, so pa gotovo grde in strupene krastavice (krote) naše škodljivke, ktere pa gotovo vsaki poljubno pokončevati sme, poreče znabiti kak kmetovalec.

Mi pa kar naravnost rečemo, da so krastovice še nedolžniše in koristniše živalce kakor žabe, in bi se tedaj preganjati in pokončevati nikakor ne sme.

Premišljevanje in opazovanje krastavic pokazalo je, da one niso strupene in oborožene, in da le ob času trpinčenja iz sebe izpusté oster sok, kateri na najobčutljiviših delih telesa napravi majheno srbečico. Kdor tedaj noče, da bi se mu izvedenci posmehovali, naj tedaj nikar ne govori od strupa krastavic.

Krastavice so najbolj neutrudljive in pripravne pokončevalke žužkov; po hramih pokončujejo one stanoge ščurke, po vrtilih gliste, črve in gosonice, po polji in njivah hrošče, polže, žive niti itd. One povžijejo tedaj

vsled svoje velike požrešnosti veliko škodljivega mrčesa, škode ne pa naredé najmanjše. Zeló je tedaj žalostno, da sleherni to koristno živalco kjer in kedar more preganja.

Krastavica se je ljudém le zato tako pristudila, ker se potika po temnih, skritih in smrdljivih kotih, in ker je ona silo grda, dasiravno ne bi smeli prezirati njenih najlepših in svitlejših očí.

Prav in dobro je, da v novjšem času po nekterih krajih in deželah te nespametne in abotne predsodke opuščajo, ter korist krastavic čedalje bolj spoznavajo. Tako, postavimo, jih na sejmi v Parizu, Lionu, Brisselu vrtnarji dobro plačujejo, ter jih potem na svojih vrtilih skrbno oskrbujejo, da imajo le pokončevalke mrčesov. Mi jim res ukazovati ne moremo, da bi one na njivi tu ali tam ostale, vendar jim moremo prizanašati ter jih ne preganjati, kajti to nam bode donášalo večí dobiček (akoravno po nevidnem potu), kakor si ga misliti moremo.

Skrajni čas je že, da skoraj ljudje opusté prazno vero, ktera se je pri velikih stvaréh v naravi vrnila in ohranila, ter da stvarjenje v luči uma in pameti ogledujejo, ne pa v dozdevku in prazni misli. Res je smešno, da ljudstvo in sploh človeštvo nektore dvoživke (to je, živali, ktere živijo deloma v vodi, deloma na suhem) z nekim posebnim sovraštvom preganja ter jih hoče popolnoma zatreti, — a vse to zavoljo napačnih predsodkov, in — recimo naravnost — zarad neumnosti.

Naj tedaj vprihodnje nedolžnim in koristnim žabam in krastavicam nikdo ne dela krivice! V tem pa gotovo mi učitelji v prvi vrsti uspešno delati moramo; naj tedaj nikdo ne pozablja važne te svoje naloge!

Po „Prakt. Landw.“

Govekar.

Podučne stvari.

Vse za vero, dom, cesarja.

To trójico je povdarjal preč. dr. Ulaga v govoru svojem, ki ga je imel v Mariboru 17. dan julija, ko se je prvokrat zbralo katoliško-konservativno društvo.

Ker govor ta razlaga marsikaj, kar je sicer znano našim bralcem, pa razlaga to tako, da utegne mikati vsacega bralca, marsikaj družega manj znanega pa pojasnuje takim, ki niso ravno učenjaki v političnih zadevah, zato podamo bralcem govor gosp. dr. Ulage, ki ga je po „Slov. Gosp.“ imel v gori omenjenem shodu, le da smo izpustili, kar meri bolj na krajne (lokalne) okoliščine.

Ko učeni gosp. govornik pové namen tega društva in pravi, da društvo v vsem, kar cerkev, državo in družino (familijo) zadeva, hoče konservativno pot hoditi, začne besedo „konservativno“, ki je dandanes tako navadna, da se vsaki hip sliši ali bere, najprej razlagati in ves ostali govor glasil se je tako-le:

„Kaj pa so konservativne zadeve, za ktere se hoče naše društvo potezati? Beseda „konservativno“ je tuja latinska beseda; v slovenskem kakor tudi v nemškem jeziku prave besede za to ni. Nje pomen se pa dá s to-le priliko pojasniti. — Če pošten oče svojega sina iz doma v više šole pošlje, mu blizo tja-le nauk za popotnico dá: Sin! bodi pameten in pošten, kjerkoli boš. Pred vsem lepo Bogu služi, kakor smo te domá učili; zakaj, kdor Boga služiti zanemarija, sam sebe in svojo pravo, večno srečo zanemari. Uči se pridno in vestno, da ne bom zastonj za telbe trošil. Varuj se, kot same kuge hudobnih tovaršij, ki človeku glavo zmešajo in mu srce pokazé. Nikar ne zapravljaj